

Handläggare
Johnny Lesseur
0480-450000

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2023-03-15

Ärendebeteckning
SN 2022/0791.11.01

Socialnämnden

Avgifter och ersättningar inom socialförvaltningen - delredovisning beslutsunderlag kommunfullmäktige

Förslag till beslut

1. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att fastställa avgift för besök vid Familjerådgivning för 2023 till 200 kr per samtal samt att delegera till socialnämnden att årligen överväga och besluta om prisjustering, utifrån det allmänna kostnadsläget i samhället.
2. Socialnämnden föreslår fullmäktige besluta att delegera till socialnämnden att fastställa avgift för medverkan i verksamheter för barn och unga, som inte är stöd- och hjälpinsats av behandlingskaraktär, om ett sådant avgiftsuttag skulle bedömas vara lämpligt.
3. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att fastställa avgift för medverkan i adoptionsutbildning för 2023 till 2300 kr. per deltagare samt att delegera till socialnämnden att årligen överväga och besluta om prisjustering, utifrån utbildarnas löneutveckling och andra relaterade kostnader.
4. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att ändring av serveringsansvarig personal vid gällande serveringstillstånd enligt alkohollagen inte ska vara förenat med någon avgift.
5. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att avgift för anmälan om ledningsförändringar i pågående ärenden, gällande tillstånd för försäljning av tobaksprodukter, ska tas ut med 25 % av avgiften för ett nytt tillstånd vid förändringar motsvarande maximalt halva ledningsgruppen samt med 50 % av avgiften för ett nytt tillstånd vid förändringar av ledningsgruppen överstigande hälften av ledningsgruppen.

6. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att delegera till socialnämnden att fastställa avgift för tillsyn av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 17 § lag om tobaksfria nikotinprodukter samt att årligen justera avgiften enligt Konsumentprisindex (KPI).
7. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att fastställa samlad avgiftssättning för tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel med 1 900 kr för ett varuslag, 2 534 kr för två varuslag, 3 803 kr för tre varuslag, 4 200 kr för fyra varuslag och 4 500 kr för fem varuslag samt att årligen justera avgifterna enligt Konsumentprisindex (KPI).

Bakgrund

Socialnämnden ansvarar för tillämpningen av olika typer av avgiftsbestämmelser inom sina reglementesdelegerade uppgifter. Socialförvaltningen har genomfört en kartläggning av ansvarsområdet, i syfte att skapa ett underlag för framtagande av en tydlig och enhetlig regelsammanställning för avgiftshantering inom socialnämndens ansvarsområden. Kartläggningen innehåller dels en sammanställning av redan befintliga avgiftsregler, dels förslag till nya regler på områden där sådana hittills har saknats.

Taxor och avgifter är som grundregel en uppgift för kommunfullmäktige att ta ställning till. Endast i undantagsfall, exempelvis om det gäller sådana avgifter som inte bedöms ha någon betydelse för den kommunala ekonomin, finns en möjlighet att delegera ställningstagande i dessa frågor vidare till nämnd.

Under kartlägningsarbetet har vissa oklarheter identifierats. Kartläggningen avslutas därför med en samlad bedömning och förslag till socialnämnden om åtgärder för att åstadkomma en enhetlig avgiftshantering.

Här aktuell sammanställning är en utbruten del av den samlade översynen, innehållande enbart de delar som kräver beslut av kommunfullmäktige. Övriga delar kommer att behandlas vid socialnämndens sammanträde i april 2023.

Johnny Lasseur
Förvaltningssekreterare

Camilla Freedeke
Socialchef

Bilagor

Avgifter och ersättningar inom socialförvaltningen – delredovisning
beslutsunderlag kommunfullmäktige, 2023-03-15

Dnr
SN 2022/0791.11.01

Handläggare
Johnny Lesseur
0480-45 00 00

Datum
2023-03-15

AVGIFTER OCH ERSÄTTNINGAR INOM SOCIAL- FÖRVALTNINGEN – DELREDOVISNING BESLUTSUN- DERLAG KOMMUNFULLMÄKTIGE

Innehåll

Inledning	3
1. Avgifter enligt socialtjänstlagen	3
1.1. Familjerådgivning	3
1.2. Verksamhet för barn och unga som inte är stöd- och hjälpinsats av behandlingskaraktär	3
1.3. Föräldrautbildning inför adoption.....	4
2. Avgifter gällande tillstånd och tillsyn	4
2.1 Alkohollagen	4
2.2 Lag om tobak och liknande produkter	4
2.3 Lag om tobaksfria nikotinprodukter	4
3. Samlad bedömning	5
4. Förslag till beslut	7

Inledning

Socialnämnden ansvarar för tillämpningen av olika typer av avgiftsbestämmelser inom sina reglementesdelegerade uppgifter. Socialförvaltningen har genomfört en kartläggning av ansvarsområdet, i syfte att skapa ett underlag för framtagande av en tydlig och enhetlig regelsammanställning för avgiftshantering inom socialnämndens ansvarsområden. Kartläggningen innehåller dels en sammanställning av redan befintliga avgiftsregler, dels förslag till nya regler på områden där sådana hittills har saknats.

Taxor och avgifter är som grundregel en uppgift för kommunfullmäktige att ta ställning till. Endast i undantagsfall, exempelvis om det gäller sådana avgifter som inte bedöms ha någon betydelse för den kommunala ekonomin, finns en möjlighet att delegera ställningstagande i dessa frågor vidare till nämnd. Här aktuella avgiftsområden bedöms vara av en sådan mindre betydelsefull karaktär.

Under kartläggningsarbetet har vissa oklarheter identifierats. Kartläggningen avslutas därför med en samlad bedömning och förslag till socialnämnden om åtgärder för att åstadkomma en enhetlig avgiftshantering.

Här aktuell sammanställning är en utbruten del av den samlade översynen, innehållande enbart de delar som kräver beslut av kommunfullmäktige.

1. Avgifter enligt socialtjänstlagen

1.1. Familjerådgivning

Rätten för kommunen att ta ut en avgift för familjerådgivning regleras i 8 kap. 2 § 1 SoL. Den avgift som får tas ut ska vara skälig, enligt grunder som kommunen själv avgör och som inte överstiger kommunens självkostnader.

Ansvaret för familjerådgivning övergick till kommunen från och med 1 januari 1995 och överlämnades av kommunfullmäktige till socialnämnden att tillhandahålla. Någon nivå för avgiften avseende besök hos familjerådgivning har inte varit fastställd av kommunfullmäktige och någon reglering av avgiften har heller inte beslutats av socialnämnden. Vid övertagandet av ansvaret för familjerådgivningen tillämpades ett avgiftsuttag, vilket sedan har fortsatt att användas.

1.2. Verksamhet för barn och unga som inte är stöd- och hjälpinsats av behandlingskaraktär

Rätten för kommunen att ta ut en avgift för verksamheter för barn och unga, som inte är stöd- och hjälpinsats av behandlingskaraktär, slås fast i 8 kap. 2 § 2 SoL. Den avgift som får tas ut ska vara skälig, enligt grunder som kommunen själv avgör och som inte överstiger kommunens självkostnader. Exempel på vad som skulle kunna vara en avgiftsbelagd insats är olika typer av gruppverksamheter i utbildningssyfte.

Hittills har inte socialnämnden bedrivit någon avgiftsbelagd verksamhet för barn och unga. Det går därför heller inte att schablonberäkna någon eventuell framtida sådan insats, då kommunens möjliga självkostnad inte går att förutse.

Socialnämnden saknar i dagsläget egen rådighet över ett sådant ställningstagande. Detta behöver därför lyftas till kommunstyrelsen, för vidare beslut av fullmäktige.

1.3. Föräldrautbildning inför adoption

Innan ett medgivande för internationell adoption lämnas ska sökanden, enligt 6 kap. 12 § SoL, ha deltagit i en av kommunen anvisad föräldrautbildning. Kommunen har, enligt 8 kap. 2 § 3. samma lag, möjlighet att ta ut en skälig avgift, som inte överstiger verksamhetens självkostnader, för tillhandahållande av en sådan utbildning.

Föräldrautbildning genomförs med stöd av ett standardiserat utbildningsprogram, framtaget av Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF). Utbildningen är obligatorisk för den som vill genomföra en internationell adoption. Hittills har inte socialnämnden i Kalmar kommun tagit ut någon avgift för tillhandahållande av föräldrautbildning för personer från den egna kommunen. Andra kommuner, som har köpt plats för deltagare i socialförvaltningens utbildning har däremot fått betala en självkostnadsbaserad avgift med 2300 kr./deltagare. Som jämförelse kostar medverkan i motsvarande utbildning i Stockholm 2500 kr./deltagare och i Göteborg 3950 kr./deltagare (Göteborgs Psykoterapi Institut).

Socialnämnden saknar i dagsläget egen rådighet över ett sådant ställningstagande. Det finns skäl att överväga om ett sådant avgiftsuttag skulle införas. Behovet av delegering behöver lyftas till kommunstyrelsen, för vidare beslut av fullmäktige.

2. Avgifter gällande tillstånd och tillsyn

2.1 Alkohollagen

Kommunen har möjlighet att ta ut avgifter i ärenden rörande alkohollagen, dels vid prövning av ansökan om serveringstillstånd och dels för genomförande av tillsyn av befintliga tillstånd. Kommunfullmäktige har 2013-05-27, § 98, fastställt avgifter för ärenden enligt alkohollagen och delegerat åt socialnämnden att indexpräkna avgifterna utifrån konsumentprisindex (KPI).

2.2 Lag om tobak och liknande produkter

Lag om tobaksfria nikotinprodukter trädde i här tillämpliga delar i kraft 1 augusti 2022. Lagen syftar till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förenade med bruk av tobaksfria nikotinprodukter och innehåller bestämmelser om produktanmälan, produktkrav, försäljning och marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter.

Kommunen har enligt 40 § rätt att ta ut avgift för sin tillsyn av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 17 §. Kommunfullmäktige beslutade 2022-06-20, § 145, delegera ”samtliga kommunala uppdrag enligt den nya lagen” till socialnämnden. Detta innebär även att nämnden har mandat att fastställa en tillsynsavgift. Hittills har någon avgift inte fastställts.

2.3 Lag om tobaksfria nikotinprodukter

Lag om tobaksfria nikotinprodukter trädde i här tillämpliga delar i kraft 1 augusti 2022. Lagen syftar till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förenade med bruk av tobaksfria nikotinprodukter och innehåller bestämmelser om

produktanmälan, produktkrav, försäljning och marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter.

Kommunen har enligt 40 § rätt att ta ut avgift för sin tillsyn av den som bedriver anmälningsskyldig försäljning enligt 17 §. Kommunfullmäktige beslutade 2022-06-20, § 145, delegera ”samtliga kommunala uppdrag enligt den nya lagen” till socialnämnden. Detta innebär även att nämnden har mandat att fastställa en tillsynsavgift. Hittills har någon avgift inte fastställts.

I dagsläget finns ingen delegering av avgifter för tobaksfria nikotinprodukter från kommunfullmäktige. Därmed finns heller ingen fastställd avgift eller beslut om avgiftsuttag i socialnämnden.

3. Samlad bedömning

Nedan följer förslag till åtgärder, för att förtydliga och komplettera beslut och delegeringar från kommunfullmäktige.

Gällande 1.1, familjerådgivning:

- Förslag lämnas till kommunfullmäktige om avgift för familjerådgivning samt delegering till socialnämnden att årligen ta ställning till prisjustering, utifrån det allmänna kostnadsläget i samhället.

Gällande 1.2, verksamhet för barn och unga som inte är stöd- och hjälpinsats av behandlingskaraktär:

- Om eventuell framtida avgift ska (kunna) tas ut: Förslag lämnas till kommunfullmäktige om rätt till uttag av avgift för verksamhet för barn och unga som inte är stöd- och hjälpinsats av behandlingskaraktär samt delegering till socialnämnden att årligen ta ställning till prisjustering, utifrån det allmänna kostnadsläget i samhället.

Gällande 1.3, föräldrautbildning inför adoption:

- Om eventuell framtida avgift ska (kunna) tas ut: Förslag lämnas till kommunfullmäktige om rätt till uttag av avgift för föräldrautbildning inför adoption samt delegering till socialnämnden att årligen ta ställning till prisjustering, utifrån det allmänna kostnadsläget i samhället.

Gällande 2.1, alkohollagen:

- I dagsläget tas ut en avgift vid anmälan av ändring av serveringsansvarig personal, med för närvarande 223 kr. Denna avgift bedöms vara oproportionerlig i förhållande till arbetsinsatsen och föreslås därför tas bort i sin helhet.

Gällande 2.2, lag om tobak och liknande produkter:

- Vid en jämförelse med avgiftsuttag för åtgärder inom alkohollagens område, finns en inkonsekvent hantering. Vid ändringar gällande t ex ledning sker ett avgiftsuttag vid serveringstillstånd men inte motsvarande för innehavare av tobakstillstånd. Lagen lägger inga hinder i vägen för att ett sådant avgiftsuttag även tillämpas gällande tobakstillstånd. Därför föreslås införande av två nya avgiftsuttag, vid förändringar motsvarande mindre än eller lika med hälften av ledningen respektive vid förändringar av mer än hälften av ledningen.

Vid en ledningsförändring i ärenden om serveringstillstånd med maximalt halva ledningsgruppen tas avgift ut med 50 % av kostnaden för en nyansökan och vid större förändringar med 100 % av kostnaden för en nyansökan. Det bedöms rimligt att ha en motsvarande konstruktion för avgiftsättning gällande ledningsförändringar för tobakstillståndsinnehavare. Där-
emot bedöms nivåsättningen vid förändringar i alkohollagen bli oproportionerlig i förhållande till arbetsinsatsen för ändringar gällande tobakstillstånd och istället föreslås en avgift kunna tas ut med 25 % respektive 50 % av kostnaden för nyansökan. Kommunfullmäktige föreslås därför delegera åt socialnämnden att införa sådana avgiftsuttag och att årligen räkna upp dessa enligt motsvarande principer som för nyansökningar.

Gällande 2.3, lag om tobaksfria nikotinprodukter:

- Förslag lämnas till kommunfullmäktige om avgift för tobaksfria nikotinprodukter samt delegering till socialnämnden att årligen ta ställning till prisjustering, utifrån Konsumentprisindex (KPI).

Gällande 2.4, gemensamt för tillsyn vid detaljhandelsförsäljning:

- Tillståndsenheten vid socialnämnden utför tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel. Inom detaljhandel omfattar tillsynen varuslagen folköl, tobak, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel. Hittills har socialnämnden tillämpat en avgiftsättning för tillsyn enligt modellen 1, 2 eller 3 produkter – utan någon gradering av de olika produkttyperna. Beroende på hur många av de uppräknade varuslagen som tillhandahålls, sätts en samlad tillsynsavgift.

När kommunfullmäktige senast behandlade avgiftsättningen för tillsyn omfattades inte produktslagen e-cigarett och tobaksfria nikotinprodukter. Därför omfattar nuvarande avgiftsmodell inte fler än 3 samtida produkter. I praktiken finns det dock detaljhandlare som tillhandahåller alla 5 produktslagen. Socialnämnden har därför utarbetat en reviderad modell för avgiftsättning, som även tar hänsyn till att det finns vissa stordriftsfördelar med en samtidig hantering av flera produktslag och en därav differentierad avgiftsättning. Följande föreslås:

Ett varuslag	1 900 kr
Två varuslag	2 534 kr
Tre varuslag	3 803 kr
Fyra varuslag	4 200 kr
Fem varuslag	4 500 kr

Vidare föreslås att kommunfullmäktige delegerar till socialnämnden att årligen ta ställning till prisjustering av tillsynsavgifterna, utifrån Konsumentprisindex (KPI).

4. Förslag till beslut

1. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att fastställa avgift för besök vid Familjerådgivning för 2023 till 200 kr per samtal samt att delegera till socialnämnden att årligen överväga och besluta om prisjustering, utifrån det allmänna kostnadsläget i samhället.
2. Socialnämnden föreslår fullmäktige besluta att delegera till socialnämnden att fastställa avgift för medverkan i verksamheter för barn och unga, som inte är stöd- och hjälpinsats av behandlingskaraktär, om ett sådant avgiftsuttag skulle bedömas vara lämpligt.
3. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att fastställa avgift för medverkan i adoptionsutbildning för 2023 till 2300 kr. per deltagare samt att delegera till socialnämnden att årligen överväga och besluta om prisjustering, utifrån utbildarnas löneutveckling och andra relaterade kostnader.
4. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att ändring av serveringsansvarig personal vid gällande serveringstillstånd enligt alkohollagen inte ska vara förenat med någon avgift.
5. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att avgift för anmälan om ledningsförändringar i pågående ärenden, gällande tillstånd för försäljning av tobaksprodukter, ska tas ut med 25 % av avgiften för ett nytt tillstånd vid förändringar motsvarande maximalt halva ledningsgruppen samt med 50 % av avgiften för ett nytt tillstånd vid förändringar av ledningsgruppen överstigande hälften av ledningsgruppen.
6. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att delegera till socialnämnden att fastställa avgift för tillsyn av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 17 § lag om tobaksfria nikotinprodukter samt att årligen justera avgiften enligt Konsumentprisindex (KPI).
7. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att fastställa samlad avgiftssättning för tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel med 1 900 kr för ett varuslag, 2 534 kr för två varuslag, 3 803 kr för tre varuslag, 4 200 kr för fyra varuslag och 4 500 kr för fem varuslag samt att årligen justera avgifterna enligt Konsumentprisindex (KPI).

Camilla Freedeke
Socialchef

Kristina Appert
Administrativ chef